RFSL

ÅRSRAPPORT 2018

STOLTA TILLSAMMANS

INNEHÅLL

3	RFSL:s organisationsstruktur
6	RFSL i hela landet
9	Projektet Stolt
11	Kongress 2018
14	Synlighet i valrörelsen
16	Almedalen 2018
18	Lång väg mot ny könstillhörighetslag
21	RFSL Insamlingsstiftelse
22	RFSL Newcomers
24	En global rörelse
30	Fokus på utsatta för hot och våld
34	Hiv&Hälsa
36	Utbildning i utveckling

RFSL ÅRSRAPPORT 2019

TEXT: Lars Jonsson, Sandra Ehne, Cal Orre, Ivonne Broberger

GRAFISK FORM & ILLUSTRATION: Katja Sandström

OMSLAGSFOTO: Från RFSL:s ”Mångfaldsmur”, arrangerad under Politikerveckan i Amedalen 2018.

Foton ägs av RFSL om inget annat anges.

”
ETT ÅR MED EXTRA ALLT & MYCKET NYTT

Foto: Patrik Hedljung

2018 VAR ETT INTENSIVT ÅR. Jag hade förmånen att bli vald till förbundsordförande för RFSL i maj, sedan var det full fart framåt från dag ett. Vi genomförde ett politiskt program i Almedalen omgivna av nazister, EuroPride arrangerades i Stockholm och Göteborg och vi befann oss alla i full valrörelse inför riksdagsvalet i september. RFSL släppte valrapport, arrangerade partiledardebatt och träffade alla partiledare.

Det är en stor förmån att få förtroendet att leda just RFSL. Vi är både en bred och spretig folkrörelse och en skarp och livsviktig politisk påverkansorganisation. Runt om i landet görs cafékvällar, pridefestivaler och ungdomsträffar. Vi finns till för, och skapas av, nyanlända, unga, seniorer, studenter och föräldrar. Vi finns i storstäder och på landsbygd. Aktivister, förtroendevalda och personal runt om i landet möter människor i livets alla skeden. Vi stärker och lyfter varandra genom allt vi gör, samtidigt som vi förändrar samhället och politiken.

MED GEMENSAMMA KRAFTER utbildar vi företag, organisationer och skolor. Vi jobbar med hivprevention, testning och samtalsstöd. Vi samarbetar med hbtq-organisationer runt om i Sverige och världen och ser till att hbtq-personers liv och rättigheter finns med när FN fattar beslut.

Själv har jag förmånen att få göra det här uppdraget tillsammans med vår förbundsstyrelse som består av personer från hela landet, med alla de förtroendevalda och engagerade aktivister som RFSL är så fullt av, och med alla som jobbar på vårt förbundskansli.

STORT VARMT TACK för ett händelserikt 2018, med stora förhoppningar om ett minst lika inspirerande 2019.

Sandra Ehne, förbundsordförande RFSL

RFSL - Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas, transpersoners och queeras rättigheter - är en ideell medlemsorganisation som 2018 hade 34 avdelningar runt om i landet. RFSL grundades 1950 och är därmed en av världens äldsta organisationer som arbetar för hbtq-personers rättigheter.

RFSL är medlemsorganisation i bl.a. RFSU och Hiv-Sverige och internationellt i ILGA (International Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender and Intersex Association).

RFSL:s målsättning är att samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter ska gälla för hbtq-personer som för alla andra i samhället.

ORGANISATIONSSTRUKTUR

MEDLEMMAR - 2018: 6956 st

AVDELNINGAR - 2018: 34 st

KONGRESS - en gång vartannat år

VALBEREDNING • FÖRBUNDSSTYRELSE • REVISORER

FÖRBUNDSKANSLI - ledningsgrupp och sex enheter

KOMMUNIKATION & PÅVERKAN • INTERNATIONELLT ARBETE
UTBILDNING & HBTQ-CERTIFIERING • MEDLEMSSTÖD
HÄLSA & HIV-PREVENTION • EKONOMI & ADMINISTRATION

RFSL FINNS I HELA LANDET

RFSL HAR 34 LOKALA AVDELNINGAR runt om i hela landet. Vi har ett stort antal lokala kanslier och ett förbundskansli som ligger i Stockholm. Tillsammans skapar vi sociala mötesplatser för hbtq-personer och bedriver politiskt påverkansarbete med det gemensamma målet att samhället ska vara öppet och tryggt för alla, oavsett vem du är och hur du identifierar dig.

Vi förändrar samhället genom att arrangera cafékvällar och pride-festivaler, träffa politiker och utbilda företag. Vi är nyanlända, tonåringar, småbarnsföräldrar, studenter och pensionärer. Tillsammans lägger vi massor av ideell tid och engagemang för att säkerställa att det finns föreningar, mötesplatser och pride-festivaler runt om i hela landet.

Ett par gånger per år samlas vi i RFSL för att stärka och utbilda varandra och vartannat år har vi kongress där vi fattar beslut om vart organisationen är på väg.

På förbundskansliet finns personal som jobbar specifikt med att arrangera mötesplatser, hålla styrelseutbildningar och stötta lokalt. Under 2018 har särskilt fokus varit på satsningar kring antirasism och trygghet i communityt samt på vår gemensamma historia.

PRIDE I HELA LANDET 2018

2018 arrangerades ett 80-tal Pride-festivaler runt om i Sverige, en del av de gjordes av lokala RFSL-avdelningar. Under sommaren arrangerade Stockholm Pride och West Pride EuroPride tillsammans. Med gemensamma krafter manifesterar vi i parader, arrangerar programpunkter, informerar och dansar. Genom att ta plats i det offentliga rummet och skapa trygga mötesplatser förändrar vi samhället och stärker varandra samtidigt.

RFSL:s AVDELNINGAR 2018

RFSL Blekinge
RFSL Dalarna
RFSL Eskilstuna
RFSL Fyrbodal
RFSL Gotland
RFSL Gävleborg
RFSL Göteborg
RFSL Halland
RFSL Helsingborg
RFSL Hälsingland
RFSL Jönköping
RFSL Kalmar län
RFSL Kristianstad
RFSL Kronoberg
RFSL Linköping
RFSL Luleå
RFSL Malmö
RFSL Norrköping
RFSL Nyköping
RFSL Piteå
RFSL Regnbågen
RFSL Roslagen
RFSL Sjuhärad
RFSL Skaraborg
RFSL Skellefteå
RFSL Stockholm
RFSL Sundsvall
RFSL Södertälje
RFSL Umeå
RFSL Uppsala
RFSL Värmland
RFSL Västmanland
RFSL Örebro
RFSL Östersund

LESBISKA KVINNOR
LÅT KÄRLEKEN VÄXA

NOBODY KNOWS I M A LESBIAN

VI ÄR STOLTA ÖVER VÅR HISTORIA

I SNART 70 ÅR har RFSL varit en central del av hbtq-rörelsen i Sverige och haft en avgörande roll för att uppnå rättigheter för hbtq-personer. Genom projektet STOLT vill vi dokumentera vår historia.

STOLT BESTÅR AV:

- en webbplats fylld med svensk hbtq-historia, som är på väg att skapas.
- en antologi med rollspel som kan genomföras kring historiska händelser.
- en konferens som samlade hbtq- aktivister nationellt för att belysa var hbtq-röreslen har varit, var vi befinner oss nu och var vi vill befinna sig framöver.

Det har även skapats en grund för digitalisering av RFSL:s arkiv genom inscanning av en stor mängd arkivmaterial.

Under konferensen Stolt hösten 2018 genomfördes bl.a. pass om hur arbetet för transpersoners rättigheter bedrivits under de senaste 15 åren och om hur den mångfald av olika Pridefiranden som finns runtom i Sverige har uppstått. Deltagarna kunde också prova på att lajva utifrån ett scenario från den lajvantologi som tagits fram.

Förhoppningen med projektet är att det material som tas fram ska kunna tjäna som inspiration för personer som idag arbetar mot diskriminering och för hbtq-personers lika rättigheter och möjligheter. På den hemsida som är på väg att lanseras kommer det bl.a. finnas underlag till rollspel och lajv som åskådliggör ett antal händelser genom RFSL:s historia. Det ska kunna gå att ta sig tillbaka till den kväll i oktober 1950 då RFSL bildades eller till den dag i augusti 1979 då en grupp aktivister ockuperade Socialstyrelsens entré och krävde att sjukdomsklassificeringen av homosexualitet skulle tas bort.

ATT SYNLIGGÖRA VÅR HISTORIA ÄR AV STOR VIKT FÖR ATT STÄNDIGT PÅMINNA OSS OM HUR VIKTIG KAMPEN VARIT, OCH FÖR ATT INTE TA VÅRA SEGRAR FÖR GIVNA

Kajsa Robin, projektledare för Stolt

VAD ÄR EN KONGRESS?

RFSL håller kongress vartannat år, för att fatta principiella beslut samt beslut om vilken verksamhet som ska bedrivas under kommande år. Kongressen väljer också förbunds-styrelse, revisorer och valberedning.

KONGRESS 2018

RFSL:S KONGRESS 2018 hölls den 11-13 maj i Skövde. Drygt 80 kongressombud från de flesta av RFSL:s 33 avdelningar närvarade. Under helgen hölls det formella mötet i plenum, ett stort antal workshops och diskussioner, såväl som festmiddag och sociala aktiviteter.

Kongressen är organisationens högsta beslutande organ. Tillsammans fattades beslut om nya mål och prioriteringar för organisationen genomantagande av "Mål för samhällsförändring" och "Ett starkare tillsammans". Kongressen gick också igenom ett stort antal styrdokument, uppdaterade stadgar och valde de personer som ska ansvara för och representera organisationen fram till nästa kongress.

Sandra Ehne från Stockholm valdes av kongressen till ny förbundsordförande, efter avgående Frida Sandegård, och till ny vice förbundsordförande valdes Deidre Palacios. Den nya förbundsstyrelse består av 13 ledamöter och fyra ersättare från åtta olika avdelningar. RFSL Ungdom representeras av en ledamot och en ersättare. Kongressen valde också valberedning och revisorer.

UPPDATERADE STADGAR

På kongressen antogs nya stadgar och föreningsstadgar. De nya stadgarna slår fast att RFSL är en feministisk och antirasistisk organisation. Utöver det handlade förändringen mycket om harmonisering inom förbundet, så att alla lokala stadgar liknar varandra och hänger ihop med förbundets.

I de nya stadgarna inkluderas också intersexpersoner bland de grupper RFSL definierar att förbundet arbetar för. Det står att RFSL "arbetar med och för homosexuella, bisexuella, transpersoner, personer med queera identiteter och uttryck samt intersexpersoner". Eftersom beslutet gäller RFSL:s ändamålsparagraf och utläsningen av vårt namn behöver det bekräftas även av nästa kongress innan det träder i kraft.

UPPDATERADE STYRDOKUMENT

Ett flertal olika gemensamma regler som gäller inom hela RFSL beslutades av kongressen, bl.a. gemensamma regler om tillgänglighet. De gemensamma regler som kanske har mest påverkan på hur RFSL syns utåt är reglerna för förhållningssätt till rasistiska och antidemokratiska organisationer. I dessa slås det bl.a. fast att RFSL inte bedriver påverkansarbete mot företrädare för sådana organisationer eller deltar i gemensamma arrangemang eller uttalanden med organisationer av sådant slag.

De nya reglerna är en uppdatering av beslutet från 2012 om RFSL:s förhållningssätt till Sverigedemokraterna. Det är de här regler som RFSL lutade sig emot när Sverigedemokraterna inte bjöds in till RFSL:s partiledardebatt under EuroPride i Stockholm.

VIKTIGA BESLUT OM VÅRA MÅL:

- Ett stort antal målsättningar för önskad samhällsförändring 2018-2021 inom områden som asyl och migration, folkhälsopolitik och familjepolitik. Alla mål finns att läsa på RFSL:s hemsida under: *Om oss > Organisation > Verksamhetsplan.*
- Målsättningar för organisationen fem år framåt om bl.a. att RFSL då ska ha 15 000 medlemmar och 45 avdelningar samt finnas närvarande i alla kommuner med mer än 50 000 invånare.
- Uppdatering av styrdokument
- Reviderade stadgar

FRÅGA TILL TVÅ NYVALDA I RFSL:s STYRELSE:

VAD VILL DU LYFTA FRAM INOM RFSL:s ARBETE EFTER KONGRESSEN SOM DU ÄR NÖJD MED ATT HA VARIT DELAKTIG I?

LOVISE HAJ BRADE, STOCKHOLM, LEDAMOT:

”Av det mer konkreta arbetet efter kongressen vill jag lyfta fram att vi har börjat ta plats och bygga nätverk på EU-nivå, att RFSL har höjt sitt årliga anslag till RFSL Ungdom och att arbetet med ett antirasistiskt projekt fortsätter.”

PELL UNO LARSSON, ÖREBRO, 1:E ERSÄTTARE:

”Som ny ledamot har jag känt mig mycket välkommen och trygg, med personer som stöttar mig vid behov. Jag har goda möjligheter att diskutera och påverka de områden jag brinner för, t ex att få till en fungerande intressant verksamhet för RFSL-seniorer och utbildningsfrågor.”

SYNLIGHET I VALRÖRELSEN

2018 VAR ETT ÅR där RFSL:s politiska arbete genomsyrades av valrörelsen. Våren och sommaren träffade RFSL sju av våra partiledare (alla utom Jimmie Åkesson som vi väljer att inte träffa). Bland annat lyftes behovet av en ny könstillhörighetslag, asylsökande hbtq-personers livssituation och vikten av att inte samarbeta med Sverigedemokraterna efter valet.

Ulf Kristersson (M) förklarade att ”Jag avser inte samarbeta med Sverigedemokraterna” och att han hade respekt för ”slutsatsen att de är homofoba”.

Mest uppmärksamhet, och en del kritik, fick RFSL för att Sverigedemokraterna inte hade bjudits in att delta. RFSL fick förklara sin policy att inte bedriva påverkansarbete mot företrädare för rasistiska organisationer.

> JAG ÄR STOLT ÖVER ATT REPRESENTERA EN ORGANISATION SOM KONSEKVENT HAR VÄGRAT ATT BIDRA TILL NORMALISERING AV POPULISTISK OCH HBTQ-FIENTLIG POLITIK.
> *Sandra Ehne, förbundsordförande RFSL*

RFSL släppte traditionsenligt en valrapport som kartlade hur riksdagen agerat i hbtq-frågor under de senaste fyra åren. I en enkät ställdes frågor till riksdagskandidater bl.a. om en ny könstillhörighetslag, könsneutral föräldraskapspresumtion och införande av ett tredje juridiskt kön.

Under pågående EuroPride i Stockholm arrangerade RFSL, den 3 augusti, en partiledardebatt. Alla inbjudna partiledare valde att närvara och Kulturhusets stora scen var fullsatt med åhörare. Under debatten fick statsminister Stefan Löfven stå till svars för regeringens skärpta asylpolitik som gör det svårare för hbtq-personer som flytt från förtryck att få asyl.

Under debatten, som livesändes av Aftonbladet TV, visade partiledarna upp enighet i många frågor. Även inställningen att inte, efter valet, samarbeta med Sverigedemokraterna tycktes partiledarna vara eniga om.

- Jag är stolt över att representera en organisation som konsekvent har vägrat att bidra till normalisering av populistisk och hbtq-fientlig politik. Vi samarbetar med och ställer krav på de partier som i stort står upp för våra rättigheter, sa RFSL:s förbundsordförande Sandra Ehne.

Den långa regeringsbildningsprocess som följde efter valnatten den 9 september kom att kretsa kring hur, och om, det var möjligt att skapa ett regeringsunderlag som inte var beroende av stöd från Sverigedemokraterna. Att detta till slut var möjligt välkomnades av RFSL. Det innebär att det kommer bli lättare att nå framgångar i hbtq-frågor och att risken minskar att det fattas beslut som inte respekterar enskilda individers fri- och rättigheter.

RFSL:s VALRAPPORT VISADE:

- Utifrån åtta utvalda riksdagsomröstningar var det Liberalerna som hade röstat mest i överensstämmelse med RFSL:s ståndpunkter (i 82,1 procent av fallen).
- Sverigedemokraternas överensstämmelse låg långt efter alla andra partiers, med endast 6,8 procent.
- Miljöpartiet var det riksdagsparti där riksdagskandidaters inkomna enkätsvar i högst utsträckning stämde överens med RFSL:s ståndpunkter (88,6 procent).

MÅNGFALD I SKUGGAN AV NAZISTER

SOM EN REAKTION på förväntad närvaro från nazister planerade RFSL för andra året i rad för ett något mindre omfattande deltagande under Almedalsveckan än tidigare år, och för ett ökat fokus på säkerhet och trygghet. Vi arrangerade trots det ett stort antal seminarier, en partidebatt och ett mingel. Vi träffade makthavare, deltog i panelsamtal och nätverkade med andra organisationer.

Under torsdagen den 5 juli arrangerade RFSL Gotland för femte gången Mångfaldsparaden som gick genom centrala Visby och avslutades med ett stort antal tal. Över 4 000 personer slöt upp bakom regnbågsflaggorna i en rekordstor manifestation, bland dem Jan Björklund (L), Gustav Fridolin (MP) och Gudrun Schyman (FI). ”Riktiga Sverigevänner står för allas lika värde”, förklarade Jan Björklund i samband med paraden.

Veckan präglades dock av nynazistiska Nordiska Motståndsrörelsens närvaro. Parallellt med att prata hbtq-frågor ägnade RFSL stort fokus åt att tala med media och politiker om hur utövandet av våra demokratiska fri- och rättigheter kringskars av nazister, och hur den fysiska säkerheten för hbtq-aktivister och andra normbrytare hotades.

Till skillnad från tidigare år, då nazister främst rört sig runt i Visby och haft enskilda tillstånd, fick de nu tillstånd från polisen att stå utanför RFSL:s lokaler i Visby, hela dagarna hela veckan. Beskedet kom samma helg som Almedalsveckan inleddes. RFSL Ungdom beslöt omgående att ställa in sin medverkan. Beslutet ledde till omfattande uppmärksamhet i media och stödet till RFSL och RFSL Ungdom var stort under veckan. Bland annat slöt hundratals människor upp i de mångfaldsmurar som vi arrangerade utanför vår seminarielokal.

6,7
TECKENSPRÅKSTOLKAR
RFSL
RFSL

LÅNG VÄG MOT EN NY KÖNSTILLHÖRIGHETSLAG

SVERIGE HAR IDAG en könstillhörighetslag som gör att en person måste gå igenom en medicinsk process för att få ändra sitt juridiska kön. För personer under 18 år finns ingen sådan möjlighet. Hälsosituationen, med höga suicidtal, bland transpersoner gör att uteblivna nödvändiga förbättringar i lagen, som är från 1972, för enskilda kan vara en fråga om liv och död.

2017 lovade regeringen att Sverige skulle ha en ny lag på plats innan riksdagsvalet 2018. Tyvärr stod det klart ganska tidigt att detta inte skulle uppfyllas. Under 2018 har RFSL bl.a. uppvaktat riksdagsledamöter och regering för att bevaka att lagförslaget innehåller de delar vi anser vara viktigast.

I april presenterades två utredningar med förslag på ny lagstiftning. Lagförslaget innehöll alla de viktigaste delarna av en ny lag. I RFSL:s remissvar lyftes ett flertal förbättringsområden, bl.a. rörande vård av intersexpersoner. Den 30 augusti kom regeringen med ett utkast till lagförslag, i vilket flera av RFSL:s åsikter hade tagits i beaktande. Lagrådet återkom därefter med ett antal kritiska åsikter i sitt yttrande.

Sedan inföll riksdagsvalet och den långa regeringsbildningen. RFSL träffade socialminister Annika Strandhäll och andra beslutsfattare för att diskutera lagrådets svar och processen framåt. I nuläget vet vi inte när ett lagförslag kommer att läggas fram.

VIKTIGAST FÖR RFSL ÄR ATT:

- Att lagen delas in i två, en för juridiskt kön och en för den vård som i nuläget regleras i lag.
- Enkelt administrativt förfarande för ändring av juridiskt kön.
- Sänkta åldersgränser.

1972
Sverige får världens första lagstiftning som reglerar möjligheten att ändra sitt juridiska kön.

2007
Utredningen ”Ändrad könstillhörighet – förslag till ny lag” läggs fram, men får kritik och tas inte vidare.

2012
Lagen ändras så att kraven på att vara ogift och att “ha tillhört det andra könet sedan ungdomen” försvinner.

2013
Den 1 juli stryks kravet på sterilisering ur könstillhörighetslagen.

2014
En ny utredning ser över åldersgränserna i lagstiftningen om könstillhörighet, och föreslår att separera könstillhörighetslagen i två olika delar- en kring juridiskt kön och en kring ingrepp i könsorganen.

2017
Regeringen säger att könstillhörighetslagen behöver utredas ytterligare och tillsätter två nya utredningar.

2018
Två separata lagförslag går ut på remiss i april: ”Ändring av det kön som framgår av folkbokföringen” och ”Ingrepp i könsorganen”.

JAG SER ERSÄTTNINGEN SOM ETT FÖRSTA STEG TILL FÖRSONING

I MARS 2018 BIFÖLL riksdagen en lag om statlig ersättning till transpersoner som blivit tvångssteriliserade. Lagen ger rätt till 225 000 kr, efter att en skriftlig ansökan skickats till Kammarkollegiet, till den som tvångssteriliserats för att kunna få nytt juridiskt kön godkänt. Denna upprättelse blev verklighet fem år efter det att sterilisering togs bort som krav för att kunna ändra juridisk könstillhörighet och är en följd av målmedvetet arbete av RFSL och andra.

RFSL arbetade med två parallella spår: antingen att stämma staten eller att det kom till stånd en lag om ekonomisk ersättning. Tillsammans med flera andra organisationer, och med hjälp av jurist Kerstin Burman, förbereddes en stämningsansökan utifrån åtta pilotfall. När regeringen aviserade att den avsåg föreslå ekonomisk kompensation innebar det att någon stämning aldrig behövde lämnas in.

Marion Englaborn är en av de som nu fått ersättning av staten som kompensation för att ha tvingats sterilisera sig.
- Jag visste att detta var kravet för att jag skulle få bli klar med vården, säger hon. Min läkare påpekade med tydlighet att jag inte skulle inbilla mig att jag blev en riktig kvinna och att jag skulle leva ett liv utan egna barn. Men detta var viktigare - jag kunde inte leva ett icke-liv, vara ett neutrum. Se ut som en tjej men ha manligt personnummer.

Maria Englaborn. Foto: privat

Hon menar att det faktum att hon och andra erhållit skadestånd spelar en viktig symbolisk roll.
- Att reglera vilka som fick bli föräldrar var ett beslut som gav lidande till många, så det är något som staten måste ansvara för. Summan är ett billigt pris för vad de gjorde.

Marions egen process för att ändra juridiskt kön och genomgå könsbekräftande behandling tog två och ett halvt år. Hon beskriver det som att hon ”bedömdes inpå bara huden” av läkare och psykolog och att även medvetna kränkningar förekom, bl.a. då en sjuksköterska vid uppvaket efter en operation flera gånger valde att kalla henne för han.

- Jag ser ersättningen som ett första steg till försoning. Jag hade gärna också sett en vitbok, en beskrivning av hur vi behandlats och konsekvenserna det gav.

FLER GIVARE ÄN NÅGONSIN

RFSL:S INSAMLINGSSTIFTELSE har under 2018 engagerat fler givare än någonsin! Under året har fler företag och verksamheter än tidigare valt att samarbeta och stötta RFSL:s arbete för hbtq-personers mänskliga rättigheter. Privatpersoner har också i sociala medier haft möjlighet att visa sitt engagemeang och stöd för RFSL genom egna insamlingar.

Syftet med RFSL:s Insamlingsstiftelse är att samla in medel till förmån för arbetet för hbtq-personers rättigheter i Sverige och internationellt. Framförallt stöttar vi lokala aktörer i andra länder och försöker mobilisera insamling när akuta behov uppstår. Det arbetet och den verksamheten görs och genomförs bland annat genom internationella utvecklingssamarbeten med lokala aktörer, stödverksamhet, opinionsbildning och påverkansarbete samt utbildning, både i Sverige och ute i världen.

Insamlingsstiftelsens strategi för att samla in pengar är främst att aktivera det befintliga nätverket och RFSL:s medlemmar. Arbetet bygger på informationsspridning om vår målgrupps situation och varför stödet från privatpersoner och företag är viktigt och hur det kan hjälpa människor.

2018 var ett bra år, faktiskt det hittils bästa men vi ska fortsätta att kämpa och utveckla insamlingsverksamheten så att RFSL kan ge ännu mer stöd för alla hbtq-personers lika rättigheter!

VILL DU VARA MED I KAMPEN FÖR FÖRÄNDRING?

DET FINNS FLERA SÄTT ATT STÖTTA OSS:

Bli månadsgivare via autogiro på RFSL.SE/INSAMLING

Ge ett bidrag på PG 900408-6

Swisha ditt bidrag till 123 900 40 86

GÖR SKILLNAD
STÖD RFSL

RFSL NEWCOMERS

RFSL NEWCOMERS FINNS I:

Dalarna
Gävleborg
Götebrog
Kronoberg
Linköping
Luleå
Malmö
Norrköping
Piteå
Sjuhärad
Skellefteå
Stockholm
Sundsvall
Umeå
Uppsala
Västmanland
Örebro

RFSL NEWCOMERS HAR lokala grupper på 17 orter i Sverige där RFSL finns och fungerar som ett nätverk för asylsökande, papperslösa och nyanlända hbtq-personer. Grupperna erbjuder en mötesplats där deltagarna kan dela erfarenheter, knyta kontakter och få värdefull information om det svenska samhället.

Under 2018 arrangerades två nationella träffar för lokala samordnare och en nationell träff för asylsökande transpersoner. Det togs också fram ett undervisningsmaterial i svenska med hbtq-perspektiv.

På nationell nivå bedriver RFSL opinionsbildande arbete med syfte att påverka politiska beslut som rör asylsökande hbtq-personers situation. Varje gång vi träffar regeringsföreträdare eller andra makthavare pratar vi om asylsökande hbtq-personers villkor.

Två Asylforum hölls under sommaren med seminarieprogram och politikerutfrågningar. Först under EuroPride i Stockholm i slutet av juli och sedan under EuroPride i Göteborg i mitten av augusti. Vi har under året haft regelbunden dialog med Migrationsverket, vilket betyder att vi träffas en gång varannan månad för att utbyta information och kunskap.

JURIDISKT STÖD TILL ASYLSÖKANDE HBTQ-PERSONER

> MÅNGA AVSLAGSBESLUT BYGGER PÅ STEREOTYPA UPPFATTNINGAR OM HUR EN HBTQ-PERSON BORDE FUNDERA OCH TÄNKA FÖR ATT ANSES TROVÄRDIG
>
> *Stig-Åke Petersson, flyktinghandläggare på RFSL*

RFSL BISTÅR ENSKILDA HBTQ-PERSONER i asylprocessen, antingen som ombud eller som offentligt biträde. Stödet, som sköts av en asyljurist och en flyktinghandläggare, innebär både att informera om asylprocessen och att företräda den enskilde asylsökande hos Migrationsverket och migrationsdomstolarna. Ofta vågar asylsökande inte från början berätta om sin sexuella läggning eller sin könsidentitet och de problem som hen har upplevt på grund av det. I sådana fall kan RFSL hjälpa till med att lämna in en ny asylansökan. Den rådgivning som sker är omfattande och handlar om många olika typer av frågor kring migration, som medborgarskap, arbetstillstånd och hur Dublinförordningen tillämpas.

- Migrationsverkets handläggning präglas fortfarande av bristande kunskaper om hbtq-personers livssituation. Många avslagsbeslut bygger på stereotypa uppfattningar om hur en hbtq-person borde fundera och tänka för att anses trovärdig, säger flyktinghandläggare Stig-Åke Petersson.

Han understryker att RFSL:s insatser i enskilda ärenden i många fall har stor betydelse för att uppehållstillstånd ska beviljas. Under 2018 bistod RFSL enskilda asylsökande från minst 45 olika länder i omkring 200 ärenden.

EN GLOBAL RÖRELSE

TILLSAMMANS MED HUNDRATALS andra hbtq-organisationer runt om i världen är RFSL en aktiv del av den globala rörelse som med gemensamma krafter skapar förändring. Vi gör det i vår egen kontext och genom att stärka och inspirera varandra.

RFSL är en stark röst i världen. Vi bedriver ett välutvecklat påverkansarbete inom FN, med fokus på att inkludera hbtq-frågor i flera forum kopplade till mänskliga rättigheter och i uppföljningen av de globala målen under Agenda 2030. Vi har ett stort förtroende och en unik position som vi ska vara stolta över.

RFSL erbjuder utbildningsprogram och utbyten för hbtq-aktivister globalt inom till exempel projektledning, ledarskap och påverkansarbete. Genom stödjande partnersamarbeten samarbetar RFSL med hbtq-organisationer i Östeuropa, östra och södra Afrika och Sydostasien. Vi lär oss samtidigt massor om organisering och engagemang.

RFSL:s internationella team består av tio anställda med erfarenhet av att arbeta med hbtq-frågor i flera olika länder. Budgeten för det internationella arbetet var ca 25 miljoner under 2018. Arbetet finansieras med statliga medel från främst Sida och Forum Syd.

INTERNATIONELLA PROJEKT SOM BEDREVS 2018:

- Mobilising for Change (finansiär: Sida), syftar till att öka respekten för hbtq-personers rättigheter på global nivå, inom FN, samt att utbilda och stärka hbtq-aktivister i det globala syd och öst.
- Eastern Coalition for LGBTQ Equality (finansiär: Sida), regionalt program i Östeuropa som syftar till att stärka och stödja hbtq-rörelsen i regionen och öka medvetenheten om hbtq-rättigheter.
- Regional Movements (finansiär: Forum Syd), program i östra och södra Afrika samt Sydostasien med syfte att stärka aktivister och regional organisering av hbtq-frågor.
- Rainbow Kick-Off (finansiär: Regnbågsfonden), ger stöd till mindre trans- och intersexinitiativ i Afrika och Sydostasien.

RESULTAT UNDER 2018:

- RFSL följde och stöttade utvecklingen av 10 hbtq-organisationer i Östeuropa, Afrika och Sydostasien.
- RFSL utarbetade skriften *Guiding Principles on the Inclusion of LGBTI People in Development Policy and Programs* för att sätta fokus på hbtq-personers situation i arbetet med de globala målen under Agenda 2030.
- RFSL förberedde för att ge åtta trans- och intersexinitiativ i Afrika och Sydostasien finansiering för mindre projekt.

GLOBALA AVTRYCK

ETT URVAL AV RFSL:S PÅVERKAN INTERNATIONELLT 2018

VANCOUVER, **KANADA**

Deltagande i den globala konferensen "Leaving No One Behind: the Equal Rights Coalition Global Conference on LGBTI Human Rights and Inclusive Development".

GENÈVE, **SCHWEIZ**

Deltagande i:

- "Intersessional Expert Meeting" organiserat av FN:s högkommissionär för MR-frågor.
- Trans Advocacy Week

Genomförande av första delen i RFSL:s nya utbildningsprogram Rainbow Advocacy Program.

NEW YORK, **USA**

Deltagande i:

- FN:s kvinnokommision, som en del av LBTI Caucus.
- FN:s High Level Political Forum, som följer upp arbetet med de globala målen i Agenda 2030.
- UN Advocacy Week, ett program för hbtq-aktivister globalt, organiserat av OutRight Action International.

UKRAINA

RFSL:s internationella enhet gjorde under 2018 12 resor till Ukraina, för att träffa och utbilda lokala hbtq-aktivister i Kiev, Odessa, Lviv, Zaporizja, Dnipropetrovsk och Charkiv.

JOHANNESBURG, **SYDAFRIKA**

Besök hos RFSL:s partner Iranti.org tillsammans med flera transorganisationer i södra Afrika.

BRYSSEL, **BELGIEN**

Deltagande i årskonferensen för ILGA Europa (den internationell paraplyorganisation för hbtqi-rättigheter där RFSL är en av medlemsorganisationerna)

TSAGHKADZOR, **ARMENIEN**

Deltagande i det fjärde årliga Rainbow Forum, som arrangeras av den armeniska organisationen Pink Armenia.

SKOPJE, **MAKEDONIEN**

Möte med Equal Rights Association, en koalition av hbtq-organisationer på västra Balkan där stöd till utsatta hbtq-aktivister inom regionen diskuterades.

BANGKOK, **THAILAND**

Ledarskapskurs tillsammans med RFSL:s samarbetsorganisation ASC för aktivister i Sydostasien.

GABORONE, **BOTSWANA**

Deltagande i ILGA:s Pan African Conference, samt i förkonferens kring intersexfrågor.

NAIROBI, **KENYA**

Träff med RFSL:s samarbetsorganisation EATHAN, personer från den svenska ambassaden i Nairobi samt andra aktörer.

REGNBÅGSSTÖD MED SIKTE PÅ FN

Under 2018 startade RFSL utbildningsprogrammet Rainbow Advocacy. Programmet kommer att löpa fram till 2020 och utgörs av utbildningstillfällen för hbtqi-aktivister från det globala syd och öst under FN:s råd för mänskliga rättigheters sessioner och FN:s högnivåforum om Agenda 2030.

> JAG ÄR SÅ STOLT ÖVER ALLA DELTAGARE. MED DET HÄR PROGRAMMET GÖR VI HBTQI-FRÅGOR SYNLIGA I FN.
>
> *Micah Grzywnowicz, internationellt sakkunnig på RFSL.*

2018 STARTADE RFSL utbildningsprogrammet Rainbow Advocacy. Under två år kommer RFSL utbilda hbtqi-aktivister globalt inom FN:s råd för mänskliga rättigheters sessioner och FN:s högnivåforum om Agenda 2030. Utbildningstillfällena kombinerar teoretiska och praktiska inslag som rör funktioner för mänskliga rättigheter och agendan för hållbar utveckling och är en unik möjlighet för hbtqi-aktivister att lära, nätverka, samverka och få praktisk erfarenhet av påverkansarbete inom FN. Som en del av programmet ges också deltagarna resurser att, i samarbete med en mentor, genomföra ett eget påverkansprojekt i hemlandet.

Första delen av programmet genomfördes i Gèneve 5-14 september 2018. Det sammanföll med den 39:e sessionen av FN:s råd för mänskliga rättigheter. Tillsammans hjälpte deltagarna till med att synliggöra hbtqi-rättigheter under sessionen. I denna programmets första fas hade 15 aktivister antagits i hård konkurrens. En utgångspunkt var att skapa en grupp med bred representation av regioner och erfarenheter. Aktivisterna kom från Armenien, Argentina, Azerbajdzjan, Ecuador, Jamaica, Kenya, Malaysia, Makedonien, Namibia, Filippinerna, Sri Lanka, Uganda, Ukraina, Vietnam och Zambia.

– Jag är så stolt över alla deltagare. Med det här programmet gör vi hbtqi-frågor synliga i FN. Det finns inget starkare uttryck för vår passion och hängivenhet än att vara på platser som så ofta är utformade för att utesluta oss! Vi är där och vi kräver att våra rättigheter blir respekterade, skyddade och tillfredsställda, säger Micah Grzywnowicz, internationellt sakkunnig på RFSL.

RAINBOW ADVOCACY PROGRAMME

Hbtqi-aktivister använder idag med framgång olika FN-mekanismer för att driva på för global förändring. För att råda bot på att aktivister från det globala syd och öst är underrepresenterade i detta arbete har RFSL, med finansiering från Sida, skapat programmet Rainbow Advocacy.

Syftet är dels att stärka kapaciteten att påverka hos hbtqi-organisationer från det globala syd och öst, dels att underlätta för underrepresenterade grupper att delta i internationella forum för påverkansarbete.

I utbildningsprogrammet erbjuds praktiska övningar för aktivister och tillgång till påverkansforum inom FN. Målet är att upprätthålla FN-engagemang på ett informerat, effektivt och säkert sätt och skapa en grupp av community-experter som deltar i internationellt påverkansarbete.

FOKUS PÅ UTSATTA FÖR HOT OCH VÅLD

RFSL STÖDMOTTAGNING är en nationell mottagning, med tre anställda kuratorer, för hbtq-personer som utsatts för trakasserier, hot eller våld. Det kan röra sig om hatbrott, våld i nära relation, sexuellt våld eller hedersrelaterad problematik. Mottagningen erbjuder individuellt stöd, driver ett skyddat boende och utbildar kring hbtq-personers våldsutsatthet. Det individuella stöd som erbjuds sker via telefon, mejl och stödsamtal på mottagningen. Vid behov förmedlas kontakt med myndigheter och andra samhällsaktörer, och medföljning kan ske exempelvis vid rättegång eller möten med myndigheter. Även anhöriga till våldsutsatta erbjuds stöd och yrkesverksamma erbjuds rådgivning i klientärenden. Stödmottagningen finansieras genom statsbidrag på 2 miljoner från Socialstyrelsen och 0,75 miljoner i anslag från Brottsofferfonden.

VERKSAMHET SOM BEDREVS UNDER 2018

Stödmottagningen utbildade eller tog emot studiebesök under 2018 vid minst 35 tillfällen, under vilka ca 770 personer deltog. Exempel på uppdragsgivare är polisen, socialtjänsten och högskolor. Den 10 oktober firades mottagningens 20-årsjubileum genom ett event med ett 60-tal gäster. De erfarenheter som samlats genom åren sammanställdes i skriften ”Kunskap och erfarenheter av arbete med våldsutsatta hbtq-personer”. Vidare har stödmottagningens personal deltagit i flera referensgrupper, bl.a. till den statliga utredningen ”Framtidens socialtjänst” och vid Socialstyrelsens utformning av ”Kunskapsstöd till socialtjänsten”. Rapportering om hatbrott mot hbtq-personer har, utifrån önskemål, sänts in till Brottsförebyggande rådet (Brå) och OSCE:s enhet för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR).

STÖDMPOTTAGNINGENS RESULTAT UNDER 2018:

- 170 personer erhöll stödsamtal via personliga möten, e-post eller telefon. Sammanlagt genomfördes ca 150 stödsamtal genom personligt möte, drygt 300 på telefon, och ca 800 stödmejl och sms skickades.
- Skyddat boende erbjöds i 75 dygn i form av placeringar från socialtjänsten.

RESURSER I SAMHÄLLET SOM IDAG SAKNAS FÖR VÅLDSUTSATTA HBTQ-PERSONER:

- Skyddat boende för män och transpersoner.
- Stöd för bearbetning av sexuellt våld och våld i nära relationer som inte är heteronormativt utformat.
- Specialiserat stöd till personer utsatta för hatbrott.

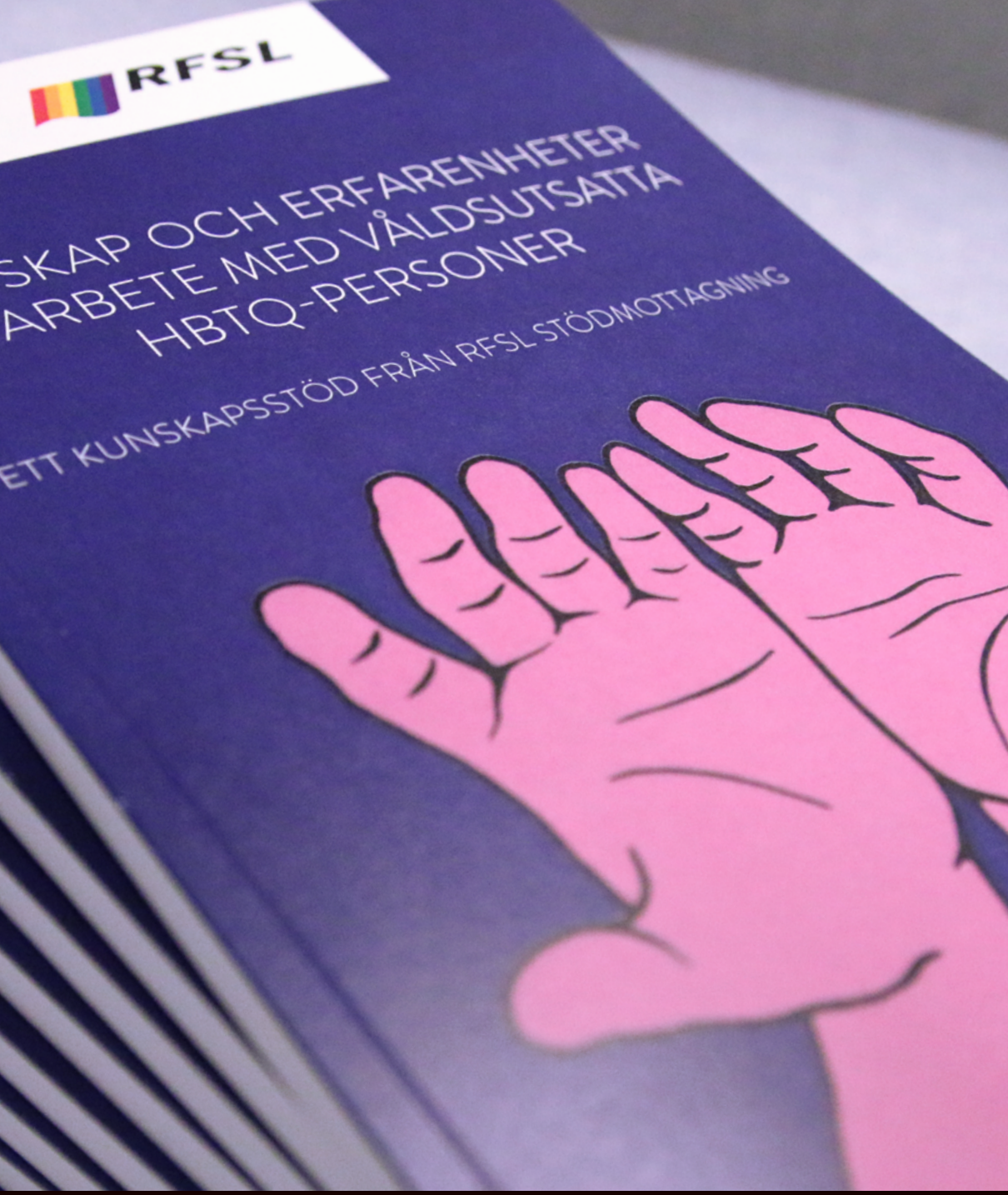

För att bredda kännedomen kring olika sorters våld som drabbar hbtq-personer har RFSL tagit fram ett kunskapstöd riktat till personer som möter våldsutsatta, i sitt yrke eller genom andra engagemang. “Kunskap och erfarenheter av arbete med våldsutsatta hbtq-personer” finns som digital pdf på: rfsl.se/kunskapsstod

STORT BEHOV AV STÖD

Kina Sjöström har arbetat vid RFSL:s stödmottagning för hbtq-personer under sju av de 20 år som mottagningen funnits. Stödmottagningen riktar sig till hbtq-personer utsatta för trakasserier, våld och hot och är den enda i sitt slag i Sverige.

Före 2018 hette ni RFSL:s Brottsofferjour, nu heter ni RFSL Stödmottagning Varför byttes namnet ut?

- Vi ville förtydliga vilka vi finns till för. Det är inte alla som ser sig som brottsoffer. Det är lätt att bara tänka på fysiskt våld. Vi finns till för alla hbtq-personer som har erfarenhet av trakasserier, hot eller våld och vill ha stöd i det. Det kan handla om att få prata om det som hänt och att känslomässigt få bearbeta det. Eller så kan det handla om praktiskt stöd som att få tips på hbtq-kompetenta jurister eller få hjälp med att göra polisanmälan. Ordet jour var också missvisande då vi tyvärr inte har resurser att vara tillgängliga på kvällar och helger, utan finns att nå på kontorstid.

RFSL har erbjudit stöd i 20 år till våldsutsatta hbtq-personer. Märker du någon skillnad på vilka som söker stöd nu jämfört med när du började?

- Vi hör från fler hbtq-personer som är nya i Sverige. Det kan handla om att bearbeta våld som skett tidigare i ett annat land eller utsatthet som personen erfar här. Vi ger också praktiskt stöd i att navigera i den svenska hjälpapparaten och att få hjälp att kräva det stöd en har rätt till från olika myndigheter. Andelen transpersoner har också ökat. Vi ser, precis som många undersökningar visat, att det är en grupp som är utsatta för mycket våld, såväl psykiskt och fysiskt som sexuellt. Något som kvarstår är att hatbrott är den vanligaste orsaken till att någon vänder sig till oss.

Hur ser, i stora drag, behovet ut av det stöd ni erbjuder?

- Behoven är stora! Heteronormativt bemötandet och heteronormativ utformning av andra verksamheter som erbjuder stöd för våldsutsatta, t.ex. vid våld i nära relationer, får många hbtq-personer att vända sig till oss. Man är rädd för att få ett dåligt bemötande, orkar inte komma ut i varje möte eller har tidigare erfarenheter av diskriminering eller till och med våld i kontakt med myndigheter. Vi är en nationell verksamhet, men kan inte tillgodose behoven hos alla våldsutsatta hbtq-personer. Med mer resurser skulle vi kunna göra mycket mer och nå ut till fler med att vi finns.

HIV&HÄLSA

INOM RFSL:S ARBETE för hbtq-personers hälsa ingår både arbete direkt mot målgruppen och kompetenshöjning av olika aktörer. Även påverkansarbete gentemot beslutsfattare bedrivs. Centrala delar av arbetet inbegriper hivprevention och insatser för att främja transpersoners hälsa. Arbetet finansieras genom både verksamhets- och projektbidrag från Folkhälsomyndigheten.

VERKSAMHET SOM BEDREVS UNDER 2018

Hivpreventiva insatser:

- Stöd till RFSL:s avdelningar (i form av bl.a. utbildningar och materialdistribution).
- Gruppinterventioner i form av Sexperterna Chatt och workshops anpassade till olika målgrupper, som nyanlända och transpersoner.
- Avgränsade kampanjer, där fokus för en sådan under 2018 var att informera om att den hiv-förebyggande behandlingen PrEP nu finns tillgänglig inom vården för män som har sex med män.

Inom påverkansarbetet rymdes att RFSL publicerade en rapport som kartlade förekomsten av ett hbtq-perspektiv i regionala handlingsplaner för psykisk hälsa och att RFSL påverkade hur Folkhälsomyndigheten utformade indikatorer för sin uppföljning av den nationella hivstrategin.

ETT SÄRSKILT FOKUS PÅ TRANSPERSONERS HÄLSA innebär bl.a. att stöd ges direkt till transpersoner via mejl och hemsidan www.transformering.se i samarbete med RFSL Ungdom. Vid tre tillfällen utbildades under 2018 drygt 300 personer verksamma inom psykiatrin om transpersoners hälsa och livsvillkor. För projektet STARK erhöll RFSL ett särskilt projektbidrag för att minska psykisk ohälsa och förebygga suicid bland transpersoner.

RESULTAT 2018

- 1640 personer ingick i RFSL:s gruppinterventioner.
- 1017 mejl mottogs och besvarades av transformeringsmejlen, som är en särskild resurs för att ge transpersoner snabba och informerade svar.
- RFSL utarbetade guiden ”Vi mår bättre tillsammans”, för att ge avdelningarna mer kunskap om att främja psykisk hälsa bland hbtq-personer.

INGA FLER ÅTAL MOT PERSONER SOM LEVER MED HIV

I EN PREJUDICERANDE DOM beslutade Högsta domstolen den 7 juni 2018 att frikänna en man som lever med hiv som hade haft oskyddat sex med en annan man utan att hiv överförts. Mannen hade en välfungerande hivbehandling och så låga virusnivåer att de inte gick att mäta i blodet. Risken att överföra hiv till den andre var därför obefintlig. Mannen stod åtalad för framkallande av fara för annan. För att kunna döma någon för detta måste det ha funnits en faktisk risk för hivöverföring. Domstolen ansåg att någon sådan risk inte förelåg.

RFSL, som under många år kritiserat hur rättsväsendet har behandlat personer med hiv, välkomnade domen. RFSL, RFSU och Hiv-Sverige har tillsammans drivit frågan om avkriminalisering av personer som lever med hiv och har drivit på för att fallet skulle tas upp av Riksåklagaren och få prövningstillstånd i Högsta Domstolen.

”SVERIGE HAR HAFT EN MÖRK HISTORIA AV ATT ÅTALA OCH DÖMA PERSONER DÄR DET INTE FUNNITS NÅGON RISK FÖR HIVÖVERFÖRING. NU BLIR DET ÄNTLIGEN ÄNDRING PÅ DET.”

Sandra Ehne, förbundsordförande RFSL

Antalet åtal och domar i relation till antalet människor som lever med hiv har varit betydligt högre i Sverige än i de flesta andra länder. I få andra länder har hiv förknippats med brott och straff så mycket som här. FN-organet UNAIDS konstaterade redan 2008 att kriminalisering av hivexponering och hivöverföring inte leder till positiva konsekvenser för hivprevention, utan enbart leder till ökat stigma för personer som lever med hiv. Det kan innebära en ökad risk för folkhälsan och ett hot mot mänskliga rättigheter. Trots detta har Sverige fortsatt åtala och döma personer för oskyddat sex utan risk. HD:s dom är prejudicerande, vilket innebär att åtal för oskyddat sex av hivpositiva med välinställd hivbehandling, och därmed närmast obefintliga virusnivåer, inte längre kommer att väckas.

UTBILDNING I UTVECKLING

ATT LÅTA RFSL genomföra en hbtq-certifiering är ett strukturerat och målmedvetet sätt att förbättra en arbetsplats arbetsmiljö och bemötande. När kunder, klienter och medarbetare upplever sig välkomna och bekräftade från början läggs en förtroendefull grund för fortsatt positiv kontakt som alla drar nytta av.

Fokus för hbtq-certifieringen är hbtq-personers livsvillkor, normer kopplade till kön och sexualitet, samt vad ett hbtq-kompetent bemötande innebär. Utbildningen berör alla diskrimineringsgrunder och undersöker hur flera olika normer samverkar.

RFSL:s utbildningsverksamhet fortsatte under 2018 att möta företag och organisationers behov av kompetensutveckling i hbtq-frågor och likabehandling. Under året certifierades 56 verksamheter och ytterligare 60 påbörjade sin certifieringsprocess.

- Vi hade ett intensivt certifieringsarbete under 2018. Flera nya verksamheter tog sig an denna process och det var också många verksamheter som omcertifierade sig för en ny treårsperiod. En bredd av aktörer har tagit del av RFSL:s utbildning, från byggbolag och fastighetsbolag till vård, skola och omsorg, säger RFSL:s utbildningschef Gustaf Hedman.

Bland de verksamheter som certifierades under 2018 återfinns företag som Skanska, Attendo och Monki. Omfattande utbildningsinsatser har också genomförts av RFSL med personal i Norrtälje kommun, Sundsvalls kommun och Region Gävleborg.

Utöver hbtq-certifiering har RFSL under 2018 vidareutvecklat sin webbaserade hbtq-utbildning. Den har reviderats och finns nu även på engelska för företag och organisationer där svenska inte är arbetsspråk. Webbutbildningen är också ett viktigt verktyg i arbetet för att upprätthålla kunskapsnivån i de certifierade verksamheterna.

RFSL:s utbildare jobbade också under 2018 med olika konsultuppdrag, kortutbildningar och mer skräddarsydda upplägg. Syftet har varit att stärka företag och organisationers hbtq-kompetens. Inom detta område sker en pågående utveckling av e-learning, metodmaterial och ledarskapsutbildningar.

RFSL UTBILDNING I SIFFROR

Certifierade verksamheter under 2018: **56 st**

Påbörjade certifieringar under 2018: **60 st**

Antal certifieringar sedan start: **400 st**

Antal genomförda kortutbildningar: **50 st**

Antal sålda webbutbildningar: **1895 st**

Certifierade verksamheter som rekommenderar utbildning till andra: **92 %**

HBTQ CERTIFIERAD RFSL

RFSL I BILDER 2018

GÖR SKILLNAD
BLI MEDLEM

SMS:A TILL 72980

RFSLMEDLEM
ääääammddxxxx

Välkommen till RFSL!
Tack för ditt stöd
för hbtq-personers
mänskliga rättigheter!

RFSL

rfsl_official rfsl rfsl.se